

A MAGYAR NYELV ÉS A MAGYAR KÖNYV ÜNNEPE A BUDAI VÁRBAN

WWW.KONYV7.HU

XIX. ÉVFOLYAM 2015. 1. KÜLÖNSZÁM BUDAVÁRI KÖNYVÜNNEP INGYENES

KULTÚRA

KÖNYVHÉT

Könyvünnep a Budai Várban PROGRAM

Cimbaliband
Unger Balázs

Budavári
Tóth Árpád
Műfordítói Díj
Zsille Gábor

Márai Szalon
Szigethy Gábor

MTI Fotó: Bugány János

CSÁNGÓ MAGYAR

BUDAPEST I., SZENTHÁROMSÁG TÉR • 2015. SZEPTEMBER 4-6.

A királyi KÖNYVTÁR

35 CORVINA TITKAI

HASONMÁSOK / KÉPEK / SZÖVEGEK ÉS FILMEK TÜKRÉBEN

TERV © KISS LÁSZLÓ

KIEMELT TÁMOGATÓ:

CORVINA ALAPÍTVÁNY

MEGTEKINTHETŐ
2015. június 6-tól
szeptember 27-ig,
keddtől vasárnapig
10-18 óra között

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR · BUDAPEST
BUDAVÁRI PALOTA · F ÉPÜLET · EREKLYETÉR

A belépés ingyenes!

További információk: WWW.OSZK.HU/KIALLITASOK/HASONMASCORVINAK

[facebook.com/nemzetikonyvtar](https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar)

twitter.com/nemzetikonyvtar

Kedves Olvasó!

Ön mikor járt utoljára a Budai Várban? Pedig érdemes eljönni, hiszen szinte teljesen újjászülettek az utcák és a terek. Sőt, már érkezhetsz hozzánk a Várkert Bazáron keresztül, vagy akár liftekkel is. Ami viszont nem változott, hogy a Budai Vár továbbra is a magyar nemzet történelmi és kulturális központja. Nem véletlen tehát, hogy immár 13. alkalommal itt rendezzük meg a Magyar Nyelv és a Magyar Könyv Ünnepe! Idén is családi és kulturális programok, koncertek várják Önöket szeptember 4–6. között a Szentháromság téren. A meghívott kiadók számos újdonsággal és természetesen kedvezményes könyvvásárlási lehetőségekkel jelentkeznek. A Könyvünnepe idei díszvendégei a csángók, e Moldvában élő néhány százezres magyar kisebbség, akik a mai napig is őrzik az archaikus magyar nyelvet, és különös zenéjüket.

A kiállítóknál kapható karszalagokkal kedvezményesen vagy ingyenesen tekinthetők meg az Országos Széchényi Könyvtár és a Nemzeti Levéltár kiállításai, valamint a Magdolna-toronyból feltároló különleges panoráma.

Látogassanak el a Budai Várba egy tartalmas hétvégére!

A MAGYAR NYELV ÉS A MAGYAR KÖNYV ÜNNEPE
A BUDAI VÁRBAN EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREI:

NYELVTUDÁS NEMZETI KÖZPONTJA

A Könyvhét Budavári Könyvünnepe különszáma megtalálható budapesti könyvesboltokban, vendéglátóhelyeken, valamint az Alexandra boltláncához tartozó egyes boltokban. A teljes lista a Könyvhét honlapján olvasható a „Könyvhét különszáma megtalálható” menüpontban.

E különszámunk megjelent 2015. augusztus 19-én 7000 példányban. Következő előfizetői számunk október 13-án jelenik meg.

Hirdetésfelvétel a szerkesztőségben:

209-9140 Kiss József

4 Csángó magyar

(Összeállította Szénási Zsófia)

6 A királyi könyvtár – 35 corvina titkai

Kiállítás az OSZK-ban
Interjú Földesi Ferencsel
(Szepesi Dóra)

8 Részletes program szeptember 4., péntek

9 „Olyan dalokat írunk, amiket élőben is el tudunk játszani”

– Unger Balázs, Cimbaliband
(Kurcz Orsi)

10 Részletes program szeptember 5., szombat

11 Válaszok az Odera partjáról

Interjú Zsille Gáborral, a műfordítói díj idei díjazottjával
(Csokonai Attila)

12 Részletes program szeptember 6., vasárnap

13 „Nagyon fontosak az őszinte emberi kapcsolatok..”

Budapest Jazz Orchestra – Kollmann Gábor
(Kurcz Orsi)

14 Szabadtérre költözik a Márai Szalon

Beszélgetőtárs: Szigethy Gábor
irodalom- és színháztörténész,
borszakértő
(M.Zs.)

impresszum

KÖNYVHÉT A MAGYAR KÖNYVBARÁTOK LAPJA 2015. évi 1., Budavári Könyvünnepe különszám
A különszám megjelenését támogatta a Budavári Önkormányzat

Ingyenes • KIADJA: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. • Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja • SZERKESZTŐSÉG, HIRDETÉSFELVÉTEL, ELŐFIZETÉS: 1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. Telefon: 209 9140, 209 9141. E-mail: konyvhét@t-online.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: Kiss József • Főszerkesztő-helyettes: Csokonai Attila • Művészeti vezető: Szabó J. Judit • Marketingvezető: Jakab Sára • Szedés, tördelés: Blasis Ildikó • NYOMÁS: Oláh Nyomdaipari Kft. • Felelős vezető: Oláh Miklós vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltekt a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget. TERJESZTI: a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletág, a Fok-ta Bt., előfizethető a kiadó címén.

Csángó magyar

Honnan jöttek, kik is ők?

A csángók elnevezés több, Romániában élő magyar nyelvű kisebbségi népcsoportra utal. Három fő csoportjuk van: a moldvai csángók, a gyimesi csángók és a barcasági csángók.

A *csángó* szónak Moldvában a következő változatai ismertek: *csángú*, *sángó*, *sángú*, *sangó*, *csangó* és *csangú*. A szó eredetéről szóló elméletek két nagy csoportba oszthatók: melléknévi eredetű, és tulajdonságot jelöl – ezek szerint lehet székely, mezősi vagy a tiszai eredetű, és jelentése rosszul, fülsértően harangoz; hamisan énekel; csacsog, fecseg; elkóborol, elcsámborog. Másik magyarázat szerint eredetileg is népnevet jelentett. A 19. század végéig általánosan elfogadott nézet volt, hogy a csángók kun eredetűek (a kun hosszú ideig gyűjtőfogalom volt a keleti népekre), majd miután tisztázódni kezd a terminológiai különbség a kunok, besenyők, kangarok között, kikristályosodik az az elmélet, miszerint a csángó szó eredetileg is népnevet jelölt, méghozzá a nyolc besenyő törzs három kangar (csangar) népét.

A moldvai csángók története

A moldvai csángók a magyar szóhasználat szerint a Romániában, Moldva tartományban élő magyar nyelvű népcsoport tagjai, akik vallási szempontból a moldvai katolikus lakosság részét alkotják. A román szóhasználatban a *ceangău* ('csángó') népnevet ezenkívül a román nyelvű moldvai katolikusokra is alkalmazzák. A moldvai csángók Bákó (Bacău), Neamț, Iași, Vrancea megyékben alkotnak számottevő közösségeket. A magyarul is tudó moldvaiak száma ma 62 ezer körülire tehető, ami a moldvai katolikusoknak csak mintegy egynegyede. A moldvai román anyanyelvű katolikusok jó részének ősei azonban szintén az egykori magyar lakosság között keresendők. A legarchaikusabb csoport az „északi csángók”, Románvásár (*Roman*) közelében élnek. A „déli csángók” és a „székelyes csángók” Bákó (*Bacău*) és Vránca (*Vrancea*) megyékben laknak, az Aranyos-Besztercebe futó Tatros, Uz, Szalonc, Ojtoz és Tázló patakok völgyében, valamint a Szeret folyó torkolatvidékén. Kultúrájuk székelyes jellegű, kevésbé asszimilálódtak a románsághoz, mint az északi rokonaik, így ma a magyar anyanyelvű moldvai katolikusok mintegy 80%-a a székelyes réteghez tartozik. Egyes történészek szerint a moldvai csángók magját feltehetően a honfoglaláskor vagy magyar csoportok korábbi beköltözésekor kint maradt magyarok alkották. Román kutatók szerint

GYIMESI CSÁNGÓ JEGYESPÁR, Gyimes, 1912
Kiadó: Divald és Monostory, Budapest, Néprajzi Múzeum

a XIV. század elejére-közepére tehető a legnagyobb Erdélyből Moldvába történő vándorlás, amit a gyengülő tatár uralom, majd az új román fejedelemség létrejötte segítette elő. A középkori magyar bevándorlók következő csoportja a Tamás és Bálint papok vezetésével ide menekült husziták voltak. 1479 és 1493 között Báthory István erdélyi vajda kegyetlenkedései miatt székelyek is nagy számban menekültek Moldvába. A magyarságot gyarapította az 1764-es madéfalvi veszedelem (*Siculicidium*) után ide (és Bukovinába) menekülő csíki és háromszéki lakosság is. Az ő leszármazottaik alkotják a mai magyar nyelvű moldvai csángók többségét.

Miért értjük őket nehezen, milyen nyelvet beszélnek?

A nem-székelyes csángók (azaz az északi csángók, valamint a déli csángók egy része) a magyar nyelv olyan változatát beszélik, amely feltehetően kapcsolatban áll a mezősi vagy a Felső-Tisza menti

„ABBAN A VILÁGBAN, AMELYBEN SZÜLETTEM, JAJDASÁGOS HARANGOZÁSSAL KEZDŐDÖTT A NAP, ÉS AVVAL IS ÉRT VÉGET.”

Petrás Mária

Petrás Mária a Bákó megyei Diószénben született 1957-ben, nyolcgyermekes családban, tősgyökeres, moldvai csángó földművesek gyermekeként. Hétfaluban, román nyelvű iskolában végzett, mint elektroműszerész, majd munka mellett a brassói népfőiskolán tanult, a grafika szakon. Dekorátorként, színházi plakátjával díjat is nyert, 1988-tól kizárólag festésből, rajzolásból tar-

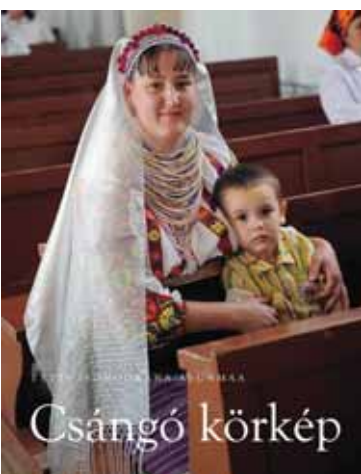
totta fenn a családját. Fordulópontot jelentett életében, amikor 1990 nyarán egy csángó küldöttség tagjaként, Domokos Pál Péter születésnapjára, Magyarországra jött. Rajzait látva előbb a Nemzetközi Előkészítő Intézetbe hívták, itt tanult meg magyarul olvasni és írni. 1991-től már a Magyar Iparművészeti Egyetem hallgatója volt kerámia szakon, majd Kecskeméten végezte el a mesterképzőt. Diplomamunkája, egy három és fél méter magas, két méter széles, közel életnagyságú, öt alakos, mázatlan kerámia, a dévai Ferences Kolostor kerengőjében áll ma is. 1997-től rendszeresen kiállít Magyarországon és Nyugat-Európában,

köztéri munkái láthatók például Budapesten, Sitkén, Százhalombattán és Száron. 1990 óta folyamatosan és aktívan részt vesz a csángó ügyeket szolgáló anyaországi és határon túli szervezetek munkájában. Rendszeresen énekel csángó népdalokat különféle kulturális rendezvényeken, hol szólóban, hol a Muzsikás Együttessel. Jelenleg Pomázon él, saját műtermében dolgozik. Elsősorban figurális kerámiákat, és üvegplasztikát készít. Biblikus témájú domborműveiben, szobraiban a csángó falvak imái és énekei elevenednek meg. 2013-ban magyar népművészet és közművelődés kategóriában Prima Primissima Díjat kapott.

középkori magyar nyelvjárásokkal. Ma ez a magyar nyelv egyetlen teljesen önállóan fejlődött dialektusa, amely már akár külön regionális nyelvnek is tekinthető. A középkori nyelvi formákat őrzi, a román nyelvből való átvételek csupán lexikális jellegűek. A székelyes csángók nyelvjárása a háromszéki és a csíkszéki székely nyelvjárással mutat közeli rokonságot, annyi különbséggel, hogy hiányoznak belőle a nyelvújítás utáni szavak, és nagyobb arányban fordulnak elő a román kölcsönzések. Mindkét csoport nemcsak nyelvében, de folklórájában is őrzi az archív népi kultúra elemeit.

Imádság anyanyelven

A magyar eredetű, ám mindig a magyar határokon kívül élő népcsoport tagjai ma is csak román nyelven imádkozhatnak templomokban, s így helyzetük sem az egyház belső normáinak, sem a modern demokráciák emberi jogi szabályainak nem felel meg. Csángó küldöttség járt a Vatikánban is a magyar mise ügyében, ám a helyzet nem változott. Magyar papjaik és magyar iskoláik – az ötvenes években egy rövid, 6 éves időszakot kivéve – sohasem voltak, noha a 250 ezres moldvai katolikus közösségből még ma is körülbelül 60 ezren beszélik a magyar nyelv legarchaikusabb nyelvjárását. Magyar papokat 300 éve kérnek, de azóta sem kapnak. A püspök napjainkban már nem tiltja nyíltan a magyar nyelv használatát, ám engedélyt sem ad a misére, és a magyar imádkozást is akadályozni igyekeznek a papok.

Csángó körkép

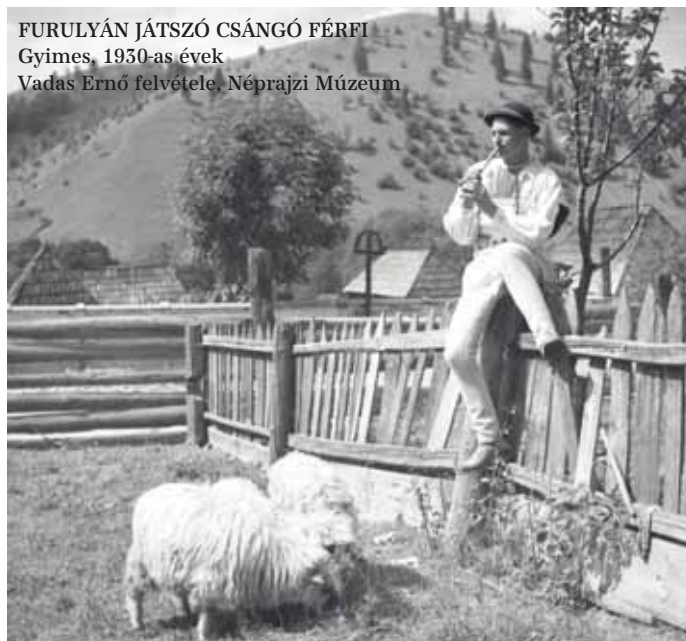
Sokan és sokat publikáltak már a csángókról. A személyes érdeklődés és a diplomácia összekapcsolódásának szép példája a Csángó körkép című munka, melyet Finnország volt kulturális minisztere, Tytti Isohookana-Asunmaa írt. A szerző személyesen el látogatott a csángók földjére, megismerkedett az ott élő emberek hétköznapjaival, gondolataikkal és örömeikkel. A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjével is kitüntetett diplomata hangsúlyozta: mélyen át tudja érezni a csángók helyzetét, mivel 150

ével ezelőtt a finn népnek is szégyellnie kellett a saját nyelvét a saját hazájában. A szerzőnek nagy szerepe van abban, hogy 2001-ben az Európa Tanács elfogadott egy jelentést, amely a csángó magyarság jogainak biztosításáról szól. Ő indította el a folyamatot, melynek eredményeként megindult a csángó gyerekek magyar nyelvű oktatása, és a magyar misézésről megindult a párbeszéd.

A legnagyobb csángó magyar, aki „Rokonföldi” álnéven publikált

„Petrás Ince János (1813–1886) moldvai csángó katolikus pap, folklórgyűjtő, nyelvész. Ő a magyar folklór egyik legelső tudatos, egy falu (Klézse) folklórtudásának rendszeres bemutatására törekvő gyűjtője. Első népdal- és balladagyűjtései 1842-ben jelentek meg a Tudománytárban, e téren tehát megelőzi mind az erdélyi Kriza Jánost, mind a magyarországi Erdélyi Jánost, Gyulai Pált és Ipolyi Arnoldot. Élete és munkássága szülőföldjéhez kapcsolódik. Ő az egyetlen olyan moldvai csángó értelmiségi, akinek tevékenysége azt jelzi, hogy a reformkorban létezett egy olyan történelmi pillanat, amikor saját értelmisége révén a

FURULYÁN JÁTSZÓ CSÁNGÓ FÉRFI
Gyimes, 1930-as évek
Vadas Ernő felvétele, Néprajzi Múzeum

moldvai csángóság bekapcsolódhatott volna a magyarság egészének kulturális fejlődésébe. Az összekapcsolódás és a szinkron együttlét lehetősége azonban nem sokáig volt adott: élete végén maga is belátta, hogy az 1848 előtti történelmi lehetőség visszahozhatatlanul odalett” – foglalja össze érdemeit Tánzos Vilmos a Romániai Magyar Lexikonban. „A nemzet és nyelv szeretete – tapasztalás után mondom – legforróbban buzog ezen maroknyi népnél...Magam pedig [...] egész bizodalommal vagyok bátor az egész Magyar hazának és a magyar Akadémiának véleményemet jelteni: mely abban áll, hogy nagyobb és neme-sebb jó tétet nem vihet véghez a Nemzet, mintha ez el szigetelt földünk lelki mivelődését elő mozdítaná – írja Petrás az Észrevételek a moldvai magyarok ügyében című, az Akadémiához írt levelében. Döbrentei Gábor, az Akadémia titkára biztatására az 1840-es években csángó tájszavakat, nyelvi sajátosságokat és folklóralkotásokat gyűjtött, majd az 1848-as események hatására hosszú szünet után a Magyar Nyelvőr 1873-ban arra kérte, hogy a lap számára küldjön újabb folklórgyűjtéseket.” Ezek főleg népdal- és balladaközlések, de küldött tájszavakat, helyneveket, személyneveket, gyümölcsneveket, proverbiumokat, meséket, hiedelmeket, szokásleírásokat és talalós kérdéseket is” – írja ismét a lexikon. „Mivel egyházi fölöttesi nem nézték jó szemmel a magyar tudósokkal való kapcsolatait, éveken át a „Rokonföldi” álnévet használta, a Nyelvőr szerkesztősége csak halála után tizenegy évvel, 1897-ben fedte fel a moldvai gyűjtő valódi kilétét.”

„Csángó magyar, csángó magyar,
Mivé lettél, csángó magyar.
Ágról szakadt madár vagy te,
Elvettette, elfeledve.
Én Istenem mi lesz velünk?
Gyermekeink, s mi elveszünk!
Melyet apáink őriztek,
Elpusztítják szép nyelvünket!”

(Csángó Himnusz, részlet,
Petrás Ince János gyűjtése)

Összeállította: Szénási Zsófia

beszélgetés

CSÁNGÓ MAGYAR

Beszélgetés a csángó kultúráról csángó alkotókkal
SZEPTEMBER 4., PÉNTEK, 17 ÓRA

A corvina titkai

Interjú Földesi Ferencsel

„A királyi könyvtár – 35 corvina titkai” című kiállítást az Országos Széchényi Könyvtár Hunyadi Mátyás halálának 525. évfordulóján rendezte meg. „A tudatlan király olyan, mint a koronás szamár.” – ez a mondás Mátyás királytól származik, akinek híres könyvtára, korabeli nevén Bibliotheca Corviniana vagy Bibliotheca Augusta az első reneszánsz fejedelmi bibliotéka volt Európának az Alpoktól északra elterülő részén. Vajon milyen lehetett ez a gyűjtemény, amely egykor gazdagságával, szépségével az uralkodó hatalmát, uralmának legitimitását reprezentálta? Földesi Ferencet, a Kézirattár osztályvezetőjét kérdeztük erről, és arról is, hogy mit láthat ma a látogató.

– A Széchényi Könyvtárban őrzött 35 corvináról készült facsimiléből, nemes másolatból és a hozzájuk csatolt képanyagból, szöveganyagból, filmanyagból nyitottunk nyár elején egy kiállítást, ez a része a könyvtárnak nyitva van, bárki, aki erre sétál, ingyen megnézheti ezt az összeállítást. Kétnyelvű a kiállítás, nagyon sok szöveg áll rendelkezés-

re, magyarul is angolul is, így a külföldi turisták ugyanúgy áttekinthetik az egészet.

– **Harmincöt kódexről beszél. Ennyi maradt meg Mátyás gyűjteményéből?**

– Az egykori corvina könyvtárban körülbelül 1500–2000 kötet lehetett, belőlük ma 216 kódexet egészen biztosan egykori corvínának tartunk, ezek szét vannak szóródva a világban, 53 Magyarországon, 35 a Széchényi Könyvtárban van. Úgy próbáltuk megfogalmazni ezt a kiállítást, bemutatván a mi anyagunkat, hogy az egész Corvina Könyvtárról egyfajta áttekintést nyerjünk, mindelelőtt a történetéről. Az 1460-as évek forrásai szerint elsőként bizonyos kódexek érkeznek Budára a királyi udvarba, amelyek esetleges beszerzések, diplomáciai vagy hasonló jellegű ajándékok. Tudni kell, hogy Mátyás választott királyként nem örökölt királyi könyvtárat, ő maga építette fel az 1480-as évektől virágzó pompás udvart Budán. A könyvtár alapja a 60-as években jön létre, alkalmasszerűen idekerült kódexekből, de van egy nagyon erős minta, ez pedig a Vitéz János könyvtára. Vitézt Mátyás nevelőjeként szoktuk emlegetni, aki már váradi püspök korában létrehoz egy modern, humanista, tudományos kis udvart jelentős könyvtárral, 1465-ben aztán Esztergomba kerül, esztergomi érseknek, hozzá a könyvtárát is, és az egész tudományosság körülötte virágzik. Óriási hatással van a királyi könyvtárra, mintákat ad, hogy milyen szerzőket kell gyűjteni, hogyan kell használni a könyvtárat, a szövegjavítások, korrektúrázások tekintetében is

elsődleges tanácsadó. Meg kell említenünk, hogy volt egy nagy összeesküvés a király ellen, amiben részt vesz Vitéz is, Janus Pannonius is. A tudomány sokáig úgy fogalmazott, hogy az összeesküvés leleplezése és Vitéz halála után a Vitéz könyvtárat konfiskálta a király. Valóban vannak olyan kódexek a királyi könyvtár maradványában, amelyekről biztosan lehet tudni, hogy korábban Vitéz könyvtárába tartoztak, akár azért mert a Vitéz bejegyzések ezt elmondják róla, akár azért, mert a Vitéz címer nyomai láthatók bennük. A konfiskálás tényének viszont ellentmond az, hogy jó néhány Vitéz János egykori könyvtárából származó kódex ma külföldön, Salzburgban, Bécsben és Münchenben van. Ugyanis, miután Vitéz meghalt, egy bizonyos Beckensloer János került az esztergomi érseki székbe, aki átértékelte Frigyeshez, és az esztergomi érseki palota rengeteg kincsével együtt ezt a kódexanyagot is elvitte magával. Tehát Mátyás nem konfiskálta az egész könyvtárat. Ami bekerült a könyvtárába, az pontosan hogy került be, nem tudjuk. Elképzelhető, hogy

egyszerűen a kódexekkel folytatott tudományos munka – szövegek összehasonlítása, szövegjavítás, különböző töredékekből, szövegváltozatokból, szövegvariánsokból létrehozni, kodifikálni az eredeti antik szöveget – érdekében voltak a Corvina Könyvtárban már eleve Vitéz kódexek. Ez volt az első rétege a könyvtárnak. Nagy lendületet jelent, amikor 1476-ban Beatrix királyné Budára érkezik a több évtizedes múltra visszatekintő nápolyi udvarból, és hozza magával a reneszánsz udvari kultúrát. Literátorok, tudósok kíséretén kívül ez a könyvkultúrában is megújulást jelent, illetve a kulturális kapcsolatok fölerősödését. Ezzel erős impulzust kapott a nagyon tudatos könyvtárépítés. Az 1480-as években vagyunk, amikor egyrészt kiépülnek Budán a különböző műhelyek: könyvmásoló-, könyvfestő-, könyvkötő műhely, párhuzamosan a palotát díszítő egyéb műhelyekkel, úgymint asztalosműhelyek, kőfaragó műhelyek. Megindul itt Budán a könyvtárat szolgáló könyvtermelés, amellyel párhuzamosan megváltozik az

A kiállítás szeptember 27-ig, hétfő kivételével mindennap 10-18 óra között ingyenesen látogatható a Budavári Palota F épületében. A belépés ingyenes!

Itáliából érkező kódexek reprezentativitási szintje is. Míg a koraiak viszonylag egyszerű darabok, a 80-as években, főképp az évtized közepétől, amikor már uralmát tudatosan építi a király, túl azon, hogy könyvtára a tudományosságot szolgálja, igénye volt, hogy gyűjteménye reprezentatív legyen. Az ideérkező követek, általában tudós emberek, elájulnak tőle, és hazamenet arról számolnak be, hogy a király milyen gazdag, az itáliai fejedelmi udvarokhoz méltó, reprezentatív udvart és könyvtárat tart fenn. Túl ezen, a könyvtár egyfajta politikai legitimációs célokat is szolgál, a reneszánsz uralkodó hatalmát és erejét tudja felmutatni kulturálisan is. Ennek következtében a 80-as évek részben Budán készült, részben pedig az Itáliából rendelt könyvtermése már egészen más jellegű. Célzott megrendelések, pompás díszkódexek érkeznek a legjobb olasz könyvfestőktől és mesterektől.

– Milyen tematikájúak ezek a kódexek?

– Tematikában a Corvina Könyvtár gyakorlatilag lefedi a kor reneszánsz humanista könyvtárainak minden rétegét, ebben a tekintetben egyáltalán nem válik ki az itáliai könyvtárak közül. Főképp antik görög és római szerzők, történetírók munkáiból található itt szépirodalom, csillagászat, hadtudomány, filozófia, ezenkívül talán nem is olyan kevés kortárs mű, például szakkönyvek, csillagászati munkák, és jó néhány, a király számára írott dicsőítő költemény. Beszélhetünk egy számbelileg meglehetősen nagy tartalmi egységről, a középkor és az antikvitás határán a késői egyházatyák munkáiról. Van néhány görög nyelven írott és fennmaradt kódex, részkódexek, töredékek, amelyekről nagy valószínűséggel állítható, hogy itt voltak a könyvtárban. Az antik kultúra ilyen elragadtatott felfedezése vezette a tudományosságot a görög forrásokhoz Közép- és Nyugat-Európában, ez hozta magával, hogy a Corvina Könyvtárnak, ahol kétségtelenül

voltak görög kódexek, a híre úgy terjedt el Európában, hogy hatalmas görög gyűjteménye volt. Az európai hírt nem utolsó sorban az a legendásított görög állomány adta, ami azért valójában nem volt. Jórészt elpusztult 1529-ben, majd 41-ben, amikor a török végleg elfoglalja Budát, aminek a nyomai itt-ott felbukkantak, mindenki azt várta, hogy Sztambulban minden megtalálható majd. Tehát különböző, ilyen értelemben titokzatos elemek vették körül – a nagy legenda így keletkezik a 16. században. Egyébként abszolút méltó volt a nagy legendára, csak talán nem erre, hanem mondjuk arra, hogy

Itálián kívül ez volt az első és legnagyobb reneszánsz könyvtár Európában. Valóban óriási, nagyon gazdag anyaggal, egy csomó pompás kódexszel.

– Milyen anyagra írták a műveket?

– Két alapvető anyagról van szó, vagy pergamen, vagy papír. A pergamen elég drága volt, a király elég gazdag, az örökkévalóságnak készítette a könyvtárat. Alapvetően pergamenkódexekről van szó. A könyvtestek fizikumát illetően nagyon figyelemre méltóak a corvina-kötések. A corvina bőrkötés egy külön fejezet az európai kötetstörténetben. Az eredetiben fennmaradt kódexek két nagy csoportra oszthatók, az egyik csoport a bársony és a selyem kötésű kódexek, ezeknek az anyaga nagyon gyenge, 500 év hanyattatásain át, ezekből nem nagyon kevés, de nem is sok maradt. Ezzel szemben a bőrkötés időt állóbb, jobban megmaradt. Sajnos a magyar levéltári források közül nagyon sok minden megsemmisült, de annyit egészen biztosan lehet tudni, hogy a könyvkötő műhely vezető mestere olasz volt. Az olasz mester, úgy tűnik, hozott magával egy olasz reneszánsz hatást, ez a kötésnek a struktúrájában

mutatkozik meg, ezenkívül jelen voltak keleti elemek is. A keleti befolyás három dolgot fed; egyrészt nagyon gazdagon aranyozottak a kötések, ez akkor nem volt szokás Európában, aztán a bőrkötés bizonyos motívumait, díszítőelemeit festették, bizonyos motívumokat, köröcskéket, füzéreket festettek a borítóra. A harmadik jellemző pedig, egy elképesztő mestermunka, az úgynevezett metszett kötések. Vagy olyan vastag bőrt húztak a fatáblára, amiből aztán még mintákat lehetett kimetszeni és különbözően, lépcsősen alakultak ki, vagy pedig több réteget ragasztottak egymásra, különböző kivágásokkal és így alakultak ki ezek a pompás metszett kötések, amiből nem nagyon sok van. Ez a kötéstípus, a corvina-kötés valóban teljesen egyedi az európai kötetstörténetben.

Szepesi Dóra

beszélgetés

A CORVINÁK TITKAI
A corvinák titkairól az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai beszélnek
SZEPTEMBER 5., SZOMBAT,
13.30 ÓRA

Mátyás király játszótér a Budai Várban

Mátyás királyt és a róla szóló meséket senkinek sem kell bemutatni. Mindannyian ismerjük Mátyás és az aranyszörű bárány vagy a kolozsvári bíró történetét. S azt is mindenki tudja, hogy: egyszer volt Budán kutyavásár!

De vajon azt tudjátok-e gyerekek, hogy Mátyás király játszótér is lesz Budaváron!? Szeptember 5-én 11.00 órakor nyílik meg a Szentháromság téren az új játszópark, ahol egy 40 méter hosszú, háromszintes várban játszhattok majd. Mindent kipróbálhattok majd, ami csak egy igazi várhoz kell: függőhíd, bástya, torony, kazamata-rendszer, kötélpálya. A Fekete Sereg élén pedig harcolhattok a török ellen, de akár a Mátyás királyról szóló meséket is újra tudjátok játszani.

Gyertek el szeptember 5-én 10.00 órára a Szentháromság térre, ahol a színpadon Mátyás király bolondos bolondjával találkozhattok, majd 11.00 órakor együtt avatjuk fel az új játszóteret. Lehet, hogy álruhában még Mátyás király is feltűnik...

2015. SZEPTEMBER 4. PÉNTEK

15.30 MOLDOVÁNAK TÁJAIRÓL ÉRKEZEM

A 2002-ben alakult Somos Együttes moldvai és gyimesi csángó népzenevel várja a látogatókat.

16.00 ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓ

A Magyar Nyelv és a Magyar Könyv Ünnepe Ttyti Isohookana-Asunmaa, volt finn kulturális és oktatási miniszter, az Európa Tanács Kulturális, Tudományos és Oktatási Bizottságának egykori tagja nyitja meg. Ttyti Isohookana-Asunmaa asszony kiemelt figyelmet fordított a különböző kisebbségek, a kis népek és népcsoportok kultúrája megőrzésére. Így került kapcsolatba a csángókkal, és az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének tagjaként jelentést készített a csángó kultúra védelmében, amelyet az Európa Tanács Kulturális, Tudományos és Oktatási Bizottsága is elfogadott. Ez a dokumentum volt az első, amely európai fórumon mutatta be a csángó közösség valós helyzetét.

A megnyitón köszöntőt mond dr. Nagy Gábor Tamás polgármester. Közreműködik: Petrás Mária moldvai csángó népdalénekes, iparművész és a Somos Együttes.

17.00 „CSÁNGÓ MAGYAR, CSÁNGÓ MAGYAR, MIVÉ LETTÉL, CSÁNGÓ MAGYAR. ÁGRÓL SZAKADT MADÁR VAGY TE, ELVETTETVE, ELFELEDVE.”

Általánosan elfogadott történelmi nézet, hogy a csángók ősei egy tervszerű magyar birodalmi politika támogatásával érkeztek Moldvába. Feladatuk a középkori magyar királyság keleti határainak ellenőrzése, védelme volt. A csángók évszázadokon át őrizték magyarságukat, kultúrájukat, táncaikat, zenéiket és imádságaikat. Ma is a magyar nyelv egy archaikus változatát beszélik anyanyelvként. E különleges kultúráról csángó alkotókkal beszélgetünk.

17.30 575 ÉVES A KÖNYVNYOMTATÁS

Az emberi művelődéstörténet új korszaka kezdődött a 15. század közepén Gutenberg találmányával, a könyvnyomtatással. A kézzel írt könyv, azaz a kódex mellett megjelent a nyomtatott könyv, amelynek döntő szerepe lett a műveltség elterjedésében. A patricius családból származó Johannes Gutenberg nyomdász már az

1430-as évek végén kísérletezett a nyomtatással, de nyomtatványai csak az 1440-es évekből ismeretesek. Találmánya alkalmazásának pontos időpontja ismeretlen, ezért a könyvtörténeti kutatók az 1440-es esztendőt fogadták el nemzetközi közmegegyezéssel.

18.00 BEMUTATKOZIK A MAGYAR NAPLÓ

A Magyar Napló szépirodalmi műhely az értékközpontú, intellektuális könyvkiadás elismert képviselője. A Könyvünnepen évről évre nívós szépirodalmi, irodalomtudományi, történelmi kötetekkel jelentkezik. Az idei rendezvényen is több neves író munkáját mutatják be.

18.30 VIRÁGGYÖNGY

A bukovinai származású, vajdasági születésű, Magyar Örökség-díjas Kóka Rozália 2014-ben alapította a Virággöngy Moldvai Csángó Kisegélytést, amelynek tagjai olyan moldvai csángó fiatalok, akik Budapesten tanulnak vagy dolgoznak. Előadásukban a több száz éves, a moldvai magyarok ajkán fennmaradt archaikus énekeket és a mondákat ismerhetjük meg.

A moldvai csángók kincsei a Magyarság Házában

„Moldovának tájairól érkezem
néhány verssel, hul mind kurtul életem,
hul még magyar szó még hallszik faluba,
magyar nótákat még huzzák fonúba”
(Lakatos Demeter: Kedves üsmeretlen testvér)

17.00 óra

A MAGYAR NYELV ÉS A MAGYAR KÖNYV ÜNNEPE KERETÉBEN KIÁLLÍTÁS NYÍLIK A MAGYARSÁG HÁZA

Kosztolányi termében Petrás Mária kerámiaművész és népi énekes szakrális műveiből.

A tárlat megtekinthető:

2015. szeptember 20-ig, naponta 10–18 óra között.

17.30 óra

„MOLDOVAI MENYEKEZŐ” – ÓSI DALLAMOK ÉS TÁNCOK
Moldvai csángó magyarok műsora – Klézse, Somoska, Külsőrekecsin, Forrófalva hagyományörző zenészeinek, énekeseinek és táncosainak közreműködésével.

Muzsikáknak: Hodorog András, Legedi László István, Benke Pál és Benke Paulina

Énekel és mesél: Balán Bálint Erzsébet, Petrás Mária

Rendező-koreográfus: Péterbenca Anikó és Papp Imre

A belépés a programokra díjmentes.

19.00 MOLDOVAI TÁNCBÁZ A SZENTHÁROMSÁG TÉREN

A moldvai és gyimesi csángók nem pusztán különleges hangzású népzenejüket, de néptáncaikat is megőrizték. A Somos Együttes segítségével a Szentháromság téren bárki megtanulhatja a körtáncokat vagy páros-táncokat.

20.00 A CIMBALIBAND KONCERTJE

Lehet-e népszerű a népzene a fiatalok körében? A válasz egyértelműen igen! Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a fiatalokból álló Cimbabilband sikere. Az együttes vezetőjét, Unger Balázst a cimbalom Chuck Berry-jeként is emlegetik. A Könyvünnepen Moldova című lemezük anyagát mutatják be, amely röviddel megjelenése után felkerült a World Music Charts Europe (WMCE) nemzetközi világzenei toplistájára; az előkelő 8. helyre! A Moldova című lemezzel az alkotók egyben tisztelegnek és köszönetet mondanak a moldvai csángóknak, akik a sokszor nagyon nehéz körülmények ellenére is megőrizték az utókornak gyönyörű népzenejüket.

„Olyan dalokat írunk, amiket élőben is el tudunk játszani” – Unger Balázs, CimbaliBand

Aligha létezik színesebb, vidámabb zenekar a CimbaliBandnál. Ez a különleges hét tagú formáció ugyanis egészen izgalmas zenét játszik: népzénét, minden mással együtt. A CimbaliBand egyfajta cimbalom rock'n'roll, ska-ugrós, csibészes cimbalom pop valamint népi-hip-hop muzika is egyben. Slágergyanús nótáikkal a fővárosban legközelebb a Budavári Könyvünnepeken hódítanak majd. A zenekarvezetővel és főcimbalomossal, Unger Balázzsal beszélgettem.

– Mi a CimbaliBand alakulásának a története?

– Nyolc év után 2006-ban hagytam ott a Magyar Állami Népi Együttest, melynek mindaddig a cimbalmosa voltam. Később az ottani zenekar vezetőprimásával Pál István „Salonnával” készítettem egy cimbalom szóló lemezt Forduló címmel. A lemeznek 2006 májusában lett volna bemutatója az Erzsébeti Színházban, de az élet közbeszólt. Zeneiskollégáimnak az Állami Népi Együttes műsorán kellett részt venniük, így kénytelen voltam más bandát verbuválni a premierre, hiszen a koncertet nem akartam lemondani, sem a már meghirdetett időpontot elcserélni. Így a sors úgy hozta, hogy több zenészbáratomat és egy akkori tanítványomat kellett megkeresnem a kéréssel, hogy lépjenek fel velem ezen az ominózus lemezbemutató koncerten. Közülük Boda Gellért, Unger Gergő és Szita Eszter a mai napig a zenekar tagjai, pedig csupán egy véletlen esemény hozott először össze bennünket.

– Az így verbuválódott csapat tagjaival korábban is zenéltek már együtt?

– Természetesen! Gellért, a felkért tanítványom régebben brácsázott, de hozzám, mint hegedűs került a zenekarba. Vele előtte táborokban, koncerteken már többször játszottunk együtt. Eszter szintén turai származású mint én, így vele is léptünk már fel közösen, jóval a CimbaliBand első koncertje előtt is. Öcsém, Unger Gergő az egyedüli kakukktója a csapatból, hiszen ő a CimbaliBand hívására kezdett komolyabban foglalkozni a zenéléssel, és játszani akusztikus gitáron, előtte, még réges-régen basszusgitáron tanult a helyi zeneiskolában.

– A közös élmények mellett mi ihleti még a zenéjüket?

– A Vidámpark című lemezünkre többnyire én írtam a dalokat és a szövegeket, csaknem kilencven százalékban. A fennmaradó részeket pedig segítőmnek, Unger Gergő öcsémnek köszönheti a közönség. Az ihlet pedig egyértelműen a minket érintő és körülvevő dolgokból jön, táplálkozunk az általunk hön szeretett népzeneből, és persze ugyanúgy merítkezünk a mindennapi érzéseinkből is.

– Az ihleten túl van még múzsájuk vagy példaképük?

– Rengeteg zenészt tudnánk megemlíteni, mivel a zenekar, így a zenénk is alapvetően a népzeneben gyökerezik. Szóval hálát adunk a nagyszerű népzenei gyűjtéseknek, és annak a rengeteg muzikusnak, akinek a munkássága, és a neve is fennmaradt az utókorban. Ők mind-mind példaképek nekünk.

– Hogyan fér meg egymás mellett ennyiféle műfaj, a ska-ugróstól kezdve a csibészes cimbalompopig?

– Dalainkra azt hiszem egyértelműen a vidámság, az életigenlés a jellemző, valamint a vezető hangszer, a cimbalom jelenléte. Egyértelműen erről szól a zenénk is, így ilyen röviden is képesek lennénk jellemezni magunkat, ha akarnánk. De talán még azt is érdemes lenne kiemelni, hogy számunkra nagyon fontos, hogy csakis olyan dalokat kreáljunk, amiket élőben is ugyanúgy el tudunk játszani, mint ahogyan a lemezen szól. Mindenféle elektronikus segítség nélkül persze. Talán ez a titka a néha szokatlan, ám annál vidámabb műfajvegyítésnek is a zenénkben.

– A Budavári Könyvünnepe vendégeként egy moldvai műsorral készülnek. Erdélyi származás, ottani élmények, vagy „csak” a moldvai zene iránti szerelem miatt állították össze ezt a műsort?

– Csaknem 20 évvel ezelőtt 1996–97-ben több alkalommal jártam Moldvában, a csángó magyarok otthonában a helyi cimbalmosoktól népzénét gyűjteni. Ezeket a gyűjtéseimet dolgoztuk fel a Moldva című lemezünkön. Szita Eszter énekesnőnk pedig szinte anyanyelvi szinten tolmácsolja a csángó népdalokat, melyeket iskolás korában tanult Maczkó Máriától. Így talán nem is volt kérdéses, hogy az amúgy is csángó tematikájú Könyvünnepre milyen műsorral rukkoljunk elő.

– Játszanak majd a koncerten más stílusú számokat is?

– A koncert gyökerét mindenképpen a Moldva lemezünk, és annak a hangulata adja majd, de emellett persze nem kizárt, hogy a Vidámpark és az Ablakimba lemezeinkről is játszunk majd néhány közkedvelt nótát a Könyvünnepe közönségének.

– Mi volt a legszebb élménye a CimbaliBand elmúlt, lassan 10 évében?

– Rengeteg szép élmény áll már mögöttünk. Megnyertük a Budapest Fringe fesztivál szakmai fődíját, képviselhettük Magyarországot az E-trió elnöklés megnyitóján Madridban, és jártunk már Japánban is, egészen pontosan Hakodatéban az International Wordmusic Festival-on. Később, 2013-ban a Petőfi Rádiót és Magyarországot is képviseltük a holland Eurosonic fesztiválon, de játszottunk a Sziget egyik legnagyobb színpadán, a Petőfi-Volt Színpadon is, több mint háromezer ember előtt. Képtelenség lenne ebből a rengeteg, és még annál is több élményből kiválasztani a legszebbet.

– Talán akkor könnyebb kérdés az, hogy hol, kiknek szeretnek a leginkább játszani?

– Erre is nagyon nehéz választ adni. Talán a zeneértő, zeneszerető közönségnek. Valamint annak is, aki csupán szívesen hallgatja azt, amit játszunk, és persze annak is, aki örömmel táncra perdül majd a zenénkre.

Kurcz Orsi

koncert

**A CIMBALIBAND KONCERTJE
SZEPTEMBER 4., PÉNTEK, 20 ÓRA**

2015. SZEPTEMBER 5. SZOMBAT

Gyermekmatiné

10.00 MÁTYÁS KIRÁLY BOLONDOS BOLONDJA

Mese az igazságos Mátyás királyról és furfangos udvari bolondjáról a Maszk Bábműhely előadásában.

11.00 A MÁTYÁS KIRÁLY JÁTSZÓTÉR MEGNYITÓJA

Újabb mesés játszótérrel gazdagodik az I. kerület. A Vuk, a Rumini és a Pom Pom játszótér után a Szentháromság téren megnyílik a Mátyás király játszótér. Az alkotók a Nürnbergi Krónika, vagy ismertebb nevén, a Schedel Világkrónika Budáról szóló ábrázolásába álmotdák bele a 40 méter hosszú, háromemeletes várat és a további játékokat.

11.15 IDE NÉZZ A FIGURÁRA!

A kerületben működő Bartók Táncegyüttes visszatérő vendége a Könyv-ünnepnek. Műsorukban magyarországi és erdélyi táncokat, táncos szokásokat mutatnak be a közönségnek.

12.30 A FÉNY GYŐZELME

A Jókai-díjas Zágorec-Csuka Juditot elsősorban költőként ismerheti a közönség, idén jelent meg első levél-regénye, A fény győzelme. A Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület kiadásában megjelent kötetéről a szerző és Józsa György Zoltán professzor beszélget.

13.00 A HUNGAROVOK KIADÓ ÚJDONSÁGAI

Költők között zenész, zenészek között költő vagyok. Népem egyharmada szülőföldjétől megfosztottan, más népek fennhatósága alatt él. Önmagam veszteném el, ha a világléletem képviselném és elfutnék nemzeti hagyományaim elől – vallja Dinnyés József zeneszerző-daltulajdonos, aki Kaiser László költő-íróval és Véghelyi Balázs költő-íróval beszélget a színpadon.

13.30 A CORVINÁK TITKAI

Hunyadi Mátyás magyar király (1458–1490) könyvtára – korabeli nevén Bibliotheca Corviniana vagy Bibliotheca Augusta – az első reneszánsz fejedelmi bibliotéka volt Európának az Alpoktól északra elterülő részén. A corvinák titkait az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai osztják meg a látogatókkal.

14.00 HUNYADI MÁTYÁS – MEGGYILKOLTÁK A KIRÁLYT

Garamvölgyi László, az eredendően újságírói végzettségű, ám a nagyközönség által mégis inkább rendőrségi szóvivőként ismert szerző József Attila, Semmelweis Ignác, Teleki Pál és más történelmi személyekkel kapcsolatos kriminalisztikai vizsgálatai után ezúttal legnépszerűbb királyunk, Hunyadi Mátyás halálának körülményeit tisztázza. Kutatásai szerint Mátyás királyt meggyilkolták – a gonosz tett kitervelője pedig nem más volt, mint Beatrix királyné!

14.30 ARS RENATA

Virágh László Kölcsey Ferenc díjas költő, műfordító és zeneszerző a Magyar Kultúra Kiadó gondozásában megjelent Ars Renata I-II. című köny-

vét mutatja be. A Könyvünnepen Szőnyi Ferenc író, költő, műfordítóval és Erdélyi György előadóművésszel beszélgetnek a reneszánsz vers-kultúráról. A könyvekből a szerző előadásában (olasz, francia stb.) dalok csendülnek fel lantkísérettel.

15.00 ÉDES ANYANYELVÜNK

100 éve született Lőrincze Lajos nyelvész, a „Tanár Úr”, akit szinte mindenki ismert rádiós, televíziós nyelvi ismeretterjesztő műsoraiból. Kodály Zoltán biztatására indította el a Magyar Rádióban az Édes Anyanyelvünk rádióműsort. A Magyar Nyelv és a Magyar Könyv Ünnepe az Anyanyelvápolók Szövetségének segítségével emlékezünk Lőrincze Lajosra. Közreműködik: Juhász Judit, a szövetség elnöke, Grétsy László nyelvész és Kiss Gábor, Lőrincze díjas nyelvész

16.00 BUDAVÁRI TÓTH ÁRPÁD MŰFORDÍTÓI DÍJ ÁTADÁSA

Immár ötödik alkalommal kerül sor a Budavári Önkormányzat által alapított Tóth Árpád Műfordítói Díj ünnepélyes átadására. Az idei évben Zsille Gábor költő-műfordító veheti át az oklevelet és az emléklapoktat.

17.00 TÖRTÉNETEINK ALMÁSPITÉVEL

Czakó Gábor, Kossuth-díjas író húsz esztendőnél régebb óta gyűjti a magyar anekdotákat, amelyeket magyar rémmesének ír meg. Eddig négy 77 és egy 99 magyar rémmese kötetet töltöttek meg. Csak olyan történeteket ír meg, amelyek vele estek meg, vagy megbízható forrásból származtak hozzá. Az újabb történeteket almáspitével kínálja az olvasónak.

17.30 RADNA FÉNYES CSILLAGA

A történelmi Magyarország egyik legjelentősebb kegyhelye Máriaradna a mai napig is megtartotta lelki jelentőségét. Harangozó Imre néprajzkutató kötete a radnai búcsújárás néprajzi vonatkozásait, megejtően színes vallási néphagyományait, imádságait tárja elénk. A kötet a Frig Kiadó gondozásában jelent meg.

18.00 SZÉPHALOM KÖNYVMŰHELY

A 70-es évek művész-ifjúsága is 1990 után, a kikért „titkosszolgálati iratokból” értesült élete háttéréről. Barátok, találkozások lepleződnek le a III/III-as jelentésekkel drámai módon szembesített történetben, Szemadám György Háromperhármasok című dokumentum regényében.

19.00 BORBEMUTATÓ A ZENEPAVILONNÁL

Ki ne hallott volna Mátyás király híres lakomáiról, ahol szőlővel, aszalt gyümölcsökkel, fűgével, mandulával, mediterrán fűszerekkel készült sülteket, szárnyasokat, vadakat szolgáltak fel. A sültekek mellé pedig bort kínáltak, hiszen Mátyás király nagy tisztelője volt e nemes nedűnek. Vajon milyen bort ihatott Mátyás? És milyen bor folyt a híres visegrádi szőlőkútából? Ezekre is keressük a választ borbemutatónkon.

20.00 AKI AUTÓN JÁRNI ÓHAJT – A BUDAPEST JAZZ ORCHESTRA KONCERTJE

A Budapest Jazz Orchestra évek óta világszínvonalon mutatja be a korabeli swing zenét. Az Aki autón járni óhajjt című koncert a 20. század ismert, illetve ma már elfeledett zenei gyöngyszemeit sorakoztatja fel, a feldolgozások kifejezetten a zenekarra, valamint a négy szólistára Fehér Adriennre, Urbán Orsolyára, Farkas Gábor Gábielre, és Muja-hid Zoltánra íródtak.

Válaszok az Odera partjáról

Interjú Zsille Gáborral

Zsille Gábor költő, műfordító és publicista kapja idén a Budavári Tóth Árpád Műfordítói Díjat, amelyet 2015. szeptember 5-én fognak átnyújtani neki. A Sára Ernő grafikus tervezte oklevél és a Nemzeti Pénzverdéből kikerült érme várományosát „természetesen” Lengyelországban sikerült utolérni, s mivel lapzártánkig nem tudtunk vele személyesen találkozni: az Odera mellől, Opole városából kaptuk meg e-mailen a válaszait.

– Már diákkorában, a 80-as évek második felétől rendszeresen járt Lengyelországba; az Esztergomi Hittudományi Főiskolán, illetve a Szege-di Hittudományi Egyetemen folytatott tanulmányai (1990–1997) után négy évet töltött Krakkóban (2000–2004). Honnan ered a lengyel nyelv és kultúra, a táj és városok iránti érdeklődése? És most éppen mi járatban tartózkodik ott?

– Életem nagy szellemi-lelki élménye Lengyelország, a lengyel kultúra szeretete. Hogy ez honnan ered, nem tudom. Megválaszolhatatlan kérdés. Ahogy az ember azt sem képes megindokolni, miért éppen egy bizonyos nőbe szerelmes, és miért nem egy másikba... Annyi tudható, hogy tizenhat évesen, egy iskolai autóbuzos kirándulás során két napra Krakkóba is eljutottam, és megéreztem: ott valami rezeg a levegőben. Ezzel kezdődött a lengyel mániám.

Állandó krakkói életem tíz éve lezárult, de azóta is minden évben három-négy alkalommal meglátogatom Lengyelhont. Ezek most már többnyire hivatalos utak: konferenciák, diplomáciai vagy idegenvezetői feladatok. Ám évente egyszer hosszabb időre magánszemélyként is jövök, szabadon. Ezúttal négy teljes hetet sikerült kiszakítanom az önfeladt csavargásra. Műfordítóként és publicistaként amúgy szakmai kötelességem is feltöltődni a lengyel mindennapokkal.

– Melyek voltak az első gondolatai, amikor megtudta, hogy ön lesz e díj kitüntetettje?

– Az jutott eszembe, hogy úgy látszik, megöregedtem... A Magyar Írószövetség Műfordítói Szakosztályának elnökeként e díj történetét a 2011-es alapításától figyelemmel kísértem. Az eddigi díjazottak hetven év fölötti kiválóságok voltak, ketten közülük a kilencvenedik év közelében – emiatt az a nézet alakult ki bennem, hogy ehhez a díjhoz magas életkor szükséges. Ez persze rendben van, hiszen egy ilyen természetű díj valódi rangját a díjazottak munkássága adja, s annak létrehozatalához bizony idő kell. Ezért aztán nagyon meglepődtem, amikor értesültem a jó hírről. Először nem is mertem elhinni... Jómagam soha nem szervezkedtem ezért az elismerésért, utálatos divatszóval nem „lobbiztam”; úgy gondolom, egy díjnak csak akkor van értelme, ha spontán kapjuk, a valós érdemeinkért. Mindamelletts hangsúlyozom: a Budavári Önkormányzat igazán bátor és nemes, hogy a gazdasági válság végnapjaiban szépirodalmi díjat alapított – ezúton is köszönetet mondok érte.

– Most nem beszélünk öt saját verseskötetéről és két tanulmánykötetéről, ez alkalommal a fordítót faggatom: hány kötetben jelentek meg fordításai? Tegyük hozzá gyorsan, a gimnáziumi angol tagozatnak köszönhetően nemcsak lengyelből fordít. Mik az arányok vers és próza, a lengyelből, illetve angolból fordított művek vonatkozásában?

– Szikár számokban: mindeddig tizenhat fordításkötetem jelent meg lengyelből és négy angolból. A lengyel fordítások kivétel nélkül versek, az angol termésből viszont három kötet próza, és „csak” Ted Hughes Holdbálnák című alkotása versgyűjtemény.

– Ted Hughes (1930–1998) a modern angol irodalmat képviseli. Ez azt jelenti, hogy az angol irodalomból a 20. század érdeklő igazán?

– Igen, angolból és lengyelből is elsősorban a 20. századi, méghozzá kortárs szerzőket fordítom. Ennek legfőbb oka, hogy úgy vélem: egy korábbi nyelvallapot tükröző szöveget olyan ember fordítson, aki anyanyelvi szinten, lehetőleg gyermekkorától beszéli az adott nyelvet. Ez így becsületes, mert egy több száz éves mű rétegeinek pontos értelmezése magasabb tudásszintet igényel. Ezt tapasztalattal állítom, mert előfordult már, hogy egy-egy régebbi művet fordítottam. Például angolból a 16. század elején elhunyt Morus Szent Tamás (Thomas More) néhány imádságát és levelét. Lengyelből pedig Aleksander Fredro gróf 1833-ban írt négyfelvonásos remekművét, Bosszú címmel, amely végig felező nyolcas versformában készült. Andrzej Wajda 2002-ben megfilmesítette e művet, és ennek szinkronszövegét fordítottam a Duna Televízió számára. A munkához egy Budapesten élő lengyel asszony segítségét kértem. A másfél hónapos munka végén már álmomban is felező nyolcasokban beszéltem.

– Ugyanennek a korszaknak világirodalmi rangú reprezentánsa a lengyelek közül a nálunk is jól ismert Witold Gombrowicz (1904–1969), Czesław Miłosz (1911–2004), Wisława Szymborska (1923–2012) és Sławomir Mrożek (1930–2013). A kortárs lengyel irodalom „választékából” kik állnak közel önhöz? Kiket fordított és mutatna be szívesen?

– A lengyel költészet rendkívül gazdag: sok jó szerző van, nagy a merítés. Megjelent fordításaim közül az olvasók figyelmébe ajánlom Anna Świrszczyńska megrendítő verseskötényét, Barikádot építettem címmel, amelyben az 1944-es varsói felkelésnek állít emléket. Tavaly jelent meg, alapos utószóval és szép illusztrációkkal. Ám első számú kedvencem az 1945-ben született krakkói költő, Adam Zagajewski. Költészete számomra meghatározó élmény. Válogatott versei Bármi is történt címmel jelentek meg a fordításomban, 2004-ben. Remélhetőleg az újabb verseiből is sikerül létrehoznom egy magyar nyelvű kötetet.

Csokonai Attila

Budavári Tóth Árpád Műfordítói Díj díjazottjai

2011 Tandori Dezső
2012 Ove Berglund
2013 Lator László
2014 Lorand Gaspar

díjátadó

Budavári Tóth Árpád Műfordítói Díj átadása
SZEPTEMBER 5., SZOMBAT, 16.00 ÓRA

2015. SZEPTEMBER 6. VASÁRNAP

Gyermekmatiné

10.00 CSENGŐ HANGÚ ANNUSKA ÉS A BÉKAKIRÁLY TÖRTÉNETE

Csengő hangú Annuska találkozik az erdőben a rút béka királlyal, aki azt ígéri Annuskának, hogyha a szolgálatába áll, visszaadja neki, amit már elvesztett, és ami a legkedvesebb volt életében. De vajon mit vesztett el Annuska? Hagyományos népmesei fordulatok elevednek meg a Párparapács Együttes előadásában, ahol népi-, és modern hangszerek kíséretében népdalok és Magyarország különböző tájegységeinek táncai kísérik a mesejáték menetét.

11.00 ÁLOMTÜNDÉR

A Látóhatár Kiadó gondozásában jelent meg Mészáros Bori varázslatos meseregénye, amely a félelmeivel küzdő Emmáról és a kezdő álomtündérről, Pilláról szól. A fordulatos történetből kiderül, hogy a félelmek csak látszólag erősebbek nálunk. A meseregény az első önállóan elolvasott könyv szerepében is kiválóan helytálló, de estéről estére izgalmas esti felolvasásnak is ideális.

11.30 VIRÁGGYÖNGY A GYEREKEKNEK

A Virággöngy Moldvai Csángó Kisegyüttes most a gyermekekhez szól autentikus moldvai népzenevel és népmesével.

13.30 ÓSTÖRTÉNETÜNK TÁGABB ÖSSZEFÜGGÉSEI

Sokat írtak már – pro és kontra – a sumér és a magyar nyelv összefüggéseiről anélkül, hogy a kapcsolat történelmi tartalmát feltárták volna. Pogátsa István könyvében azonban a nemzetközi régészeti tudományos ismeretanyag ezen vonatkozásainak feldolgozásával sor kerül azoknak a történelmi eseménysorozatoknak a bemutatására, amelyek során a mezopotámiai kivándorlók utódai benépesítették az eurázsiai sztyeppét. Belőlük lettek a sztyeppei lovasnomádok. A Pytheas Könyvmanufaktúra kiadásában megjelent kötetéről Kelemen Örs, a kiadó igazgatója, Pogátsa István szerző és Czákó Gábor, Kossuth-díjas író beszélget.

14.00 ANGYAL A FÖLDI POKOLBAN

A 25 éves Antológia Kiadó gondozásában jelent meg az Angyal a földi pokolban című regény, amelyet Zsuffa Tünde, a szerző és Agócs Sándor, a kiadó vezetője mutat be.

14.30 KÁRPÁTERŐDÍTÉS

Szabó József János hadtörténész kötete a Pillangó Kiadónál jelent meg. A kötetben vázlatok, térképmelléletek mutatják be, hogyan védtek a II. világháborúban a Keleti Kárpátokat, hogyan építették ki Székelyföld körkörös erődítését. Izgalmas olvasmány arról, hogy apáink, nagyapáink hogyan vívták harcaikat a Kárpátokban.

15.00 KUTYASZORÍTÓBAN

Magyarország és a II. világháború

Deborah S. Cornelius amerikai történész több mint fél évszázada foglalkozik a 20. századi magyar történelemmel. Felfedezte, hogy az angol nyelvű közönség milyen keveset tud Magyarországról, s évtizedek alatt gyűjtötte össze azt az anyagot, melyből ezt a kötetet formálta. Deborah S. Cornelius rendkívül olvasmányos stílusban, a szélesebb publikum számára is érthető

formában mutatja be azt a csapdahelyzetet, amelyben a trianoni Magyarország folytatta kiűzkeresését. A világháború alatt pedig a harapófogóba szorult ország már csak a rossz vagy még rosszabb közül választhatott.

A kötetéről Szakály Sándor történész és Rácz Árpád, a Rubicon folyóirat főszerkesztője beszélget.

16.00 CSÍKSOMLYÓ ÉS A CSÁNGÓK

Az Etalon Kiadó mutatja be Csíksomlyóról és a csángókról szóló filmjeit.

16.30 A MAGYAR NYELV A LEGNAGYOBB HUNGARIKUM

Sokan és sokféleképpen leírták már, hogy anyanyelvünk a legbiztosabb megtartó köteléke magyarságunknak. Hiszen amióta magyarok élnek a Kárpát-medencében, több mint ezer éve, ez a nyelv nem oldódott fel az idegen nyelvek tengerében. Nemcsak hűséggel és kegyelettel tartozunk nyelvünknek, de méltó arra is, hogy megünnepeljük. Kiss Gábor, a Tinta Kiadó vezetője szerint a magyar nyelv a legnagyobb hungarikum.

17.00 HUNYADY SÁNDORRA EMLÉKEZÜNK

A 125 éve született regény- és drámaírónak az 1930 novemberében bemutatott Feketeszárú cseresznye hozta meg az igazi sikert és tette elismert és ünnepelt drámaíróvá. A Vígszínház szakított íratlan szabályaival: húsz év után először nyitotta ki szerző előtt vasfüggönyét, hogy az fogadhassa a publikum szünni nem akaró tapsát, és a szokással ellentétben átvitte a darabot a következő évadra is. Hunyady munkásságát, életművét Bakó Annamária, a Líttea vezetője, Alexander Bródy, üzletember, író, Hunyady Sándor unokaöccse, Kurta Zsuzsa és Urbán László irodalomtörténészek és Ritl Péter, Olvasó mutatja be.

17.30 MÁRAI SZALON A SZABADBAN

A Szigethy Gábor író-irodalomtörténész, rendező által vezetett Márai Szalon immár egy évtizede várja az érdeklődőket a havi rendszerességgel megtartott szalonprogramokon. Aki egyszer részt vett a rendezvényen, állítja: különleges élményben volt része. A Könyvünnepen a másfél órás, rögtönzésekkel és meglepetésekkel teletűzdelt program kiköltözik a Szentháromság térre.

19.30 MOSONYI MIHÁLY EMLÉKKONCERT A MÁTYÁS TEMPLOMBAN

Mosonyi Mihály 1815. szeptember 4-én született az akkor még Magyarországhoz tartozó Boldogasszonyfa községben, a Fertő tó keleti partjához közel. A Michael Brand néven keresztelt zeneszerző Liszt és Erkel mellett a magyar nemzeti zene legjelesebb képviselője lett az 1840-es évektől. Ebben az időben – mivel hosszabb időt töltött Moson vármegyében, vette fel a Mosoni nevet. 1842-től Pesten élt, zenei körökben hamar elismerést vívott ki magának kompozícióival. Születésének 200. évfordulóján a Mátyás-templomban emlékkoncerten idézik fel műveit.

„Nagyon fontosak az őszinte emberi kapcsolatok...”

Kollmann Gábor, Budapest Jazz Orchestra

Magyarország legelső és már-már élő legendának számító jazz bigbandje lassan két évtizede szórakoztat, két évtizede zenél. Szeptemberben pedig a nyári fesztiválok után a Budavári Könyvünnepen tesz majd tiszteletüket a Budapest Jazz Orchestra tagjai, és szolgáltatják majd a kulturális „talpalávalót”. Műsáról, évekről, élményekről beszélgettünk a zenekar vezetőjével, Kollmann Gáborral.

– Emlékszik még a zenekar legelső koncertjére?

– A zenekar elődje 1998 őszén adta az első koncertjét, az akkor hihetetlenül népszerű Cotton Club Singers-el. A néhány közös koncert után az egyik menedzser, Léderer Tamás régi álmát váltva valóra önálló bigbandként megalapította a Budapest Jazz Orchestrát. Nagyon sokat köszönhetünk neki, az első években a munka országnézőjévé magára vállalta, és olyan kezdeti energiákat tett a zenekarba, ami nagy részben biztosította a csapat hosszútávú fennmaradását is. A Budapest Jazz Orchestra végül hamar magára talált, és mindmáig folyamatosan új célokat tűzünk ki magunknak, melyeket persze egyre nagyobb sikerrel valósítunk meg. Hozzá tartozik ehhez az is, hogy természetesen nem felejtjük el sem az első, sem a második, sem pedig az azóta már nagyon sokadik koncertünket sem.

– Alakulásukkor jazz bigbandként egyedülállók voltak idehaza. Lettek azóta „vetélytársak”?

– Kitartásunk és folyamatos munkánk eredményeképpen úgy érzem, hogy mindenkép-

pen jelentős hatással voltunk a magyar bigband kultúra felvirágzására. Rendszeresen úgynevezett Big Band találkozókát szerveztünk, melyre az egész országból érkeztek zenekarok. Emellett a mai napig folyamatosan szervezünk kurzusokat és nyári táborot is hasonló céllal, ahol nem titkolt álmunk most is a műfaj népszerűsítése. Így azt hiszem nem meglepő, hogy az egykori tanítványainkból professzionális zenészek is váltak, és ők is játszanak nagyon magas színvonalú zenekarokban. De ez inkább örömet, mint fejfájást okoz. Úgy gondolom, élni és élni hagyni kell, ez nagy igazság.

– Lassan 20 éve zenélnék együtt, Budapest Jazz Orchestraként. Ugye még korántsem tervezik ezt befejezni?

– A Budapest Jazz Orchestra a zenekar többségének már egy életre szól, s ez így van jól. Sokan kérdezik is, hogy vajon mi a titka egy ennyi éve sikeresen működő zenekarnak. Erre pedig ugyancsak nem nehéz a válasz: a pontos zenei irányok, és az előadásmód mellett nagyon fontosak a tiszta, őszinte emberi kapcsolatok. Mert csakis biztos alapokra lehet a sikert építeni, ami ezen a szinten már egyáltalán nem csak zenei kérdés, sőt. Szóval talán ez a mi zenekarunk egyik titka.

– Ki a műsájuk?

– A Budapest Jazz Orchestra mostanra már olyan széles spektrumban nyilvánul meg, hogy koncertjein a klasszikus swing, a modern kortárs zene, régi magyar slágerek és a zene-

kar tagjainak saját kompozíciói egymás mellett kell, hogy éljenek. Ez természetesen, bevallhatjuk, nagy kihívás, de azt hiszem jellemző is a mai korra a különböző zenei stílusok egymásmellettsége. Így bátran kijelenthetem, hogy műsárunk sem csak egy van, ám Butch Lacy adta az első iránymutatást a bigband zene világában a Budapest Jazz Orchestrának. Vele később közös lemezt is készítettünk Noiseful Joy címmel, még 2011-ben.

– A Budavári Könyvünnep vendégeként készülnek valamilyen különleges műsorral?

– A koncert anyaga a 2014 végén megjelent „Aki autón járni óhajt” című, a XX. század magyar slágereit feldolgozó lemezünk dalai lesznek elsősorban, állandó szólistáinkkal, Fehér Adriennel, Urbán Orsival, Farkas Gabriellel és Mujahid Zoltánnal. A koncert különlegessége pedig néhány amerikai sláger lesz, természetesen magyarul.

– Ha jól sejtem folyamatosan úton vannak, sok a fellépésük. Hogyan lehet ezt bírni?

– Bármilyen hihetetlen, de sportolni kell és annyit aludni, amennyit csak lehet. Az új helyszínek mindig inspirálóak. Tehát az izgalom is motivál, és persze a közönség is, és szeretünk új helyeken is fellépni. Külföldön és vidéki városokban például sokkal befogadóbb és a zenére kiéhezettebb a közönség, mint mondjuk a magyar fővárosban, de mindezek cáfolatára például el kell, hogy mondjam, hogy pont a Budapest Jazz Clubban talált otthonra a zenekar. Ide sokszor alig férünk be a közönséggel, és hiába koncertezünk itt rendszeresen, mégis mindig, és újra meg újra is hatalmas a siker.

Kurcz Orsi

▶ koncert

AKI AUTÓN JÁRNI ÓHAJT
a Budapest Jazz Orchestra koncertje
SZEPTEMBER 5., SZOMBAT, 20 ÓRA

Szabadtérre költözik a Márai Szalon

Beszélgetőtárs: Szigethy Gábor irodalom- és színháztörténész, borszakértő

Olyannyira kacskaringós a pályája, hogy akkor is terjedelmes a lista, ha csak néhány állomás megemlítésére szorítok: 1960-ban díszítőmunkás volt a Víg-színházban, utána az ELTE magyar-népművelés szakán tanult, közben statisztált a Nemzeti Színházban és működött olasz lektorként, dolgozott a Színháztudományi Intézet tudományos segédmunkatársaként, öt évig főszerkesztő-helyettese volt a Kritika című lapnak, négy évig rendezője a Veszprémi Petőfi Színháznak, igazgatta a Ruttkai Éva-emlékszobát, oktatott az ELTE-n, a Színház- és Filmművészeti, valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen.

Felesége 2000 óta Gábor Júlia, Ruttkai Éva és Gábor Miklós lánya. A magánéleti szál azért fontos, mert Szigethy Gábor a beszélgetős műfajba 1983-ban kapcsolódott be igazán, amikortól a Fészek Művészklubban havi rendszerességgel szervezte meg a Latinovits Zoltán Baráti Kör programjait. Először ezt az emléket idézi fel, jelezvén, mi mindent lehet elérni az ilyesfajta közösségi alkalmak révén.

– Amíg élt, Ruttkai Éva is részt vett ezeken az esteken, felolvasott Latinovits írásaiból, meghívtuk azokat, akik a színészkirállyal együtt játszottak a színpadon, visszaemlékeztek rá színigazgatók, rendezők és pályatársak. Minden egyes alkalommal ott ült velem szemben a nézők soraiban egy ember, mindig egyedül jött, halálosan pontos volt, és végig ott maradt, majd elköszönt. Tisztában voltam vele, miért ül ott. Később megtudtam, hogy ő a pénzverde párttitkára. Éva halála után, 1986-ban, amikor a feleségem kitalálta, hogy legyen egy, a Víg-színház titkos szavazással kiválasztott művészenek járó Ruttkai-emlékgyűrű, a teátrum gazdasági igazgatója, Lázár Egon behívott, és elmondta, problémát jelent aranyat szerezni. Eszembe jutott a párttitkár. Fölhívtam, és noha ő már nyilván régóta nincs ott, a Ruttkai-gyűrű a mai napig a pénzverdétől kapott aranyból készül

– Tíz évvel ezelőtt kezdte el a Márai Szalont vezetni. Ennek mi a története?

– Nagy Gábor Tamás I. kerületi polgármester kért föl 2005-ben, hogy március 15-i ünnepéget szervezzék a Fidesznek és a Keresztény-

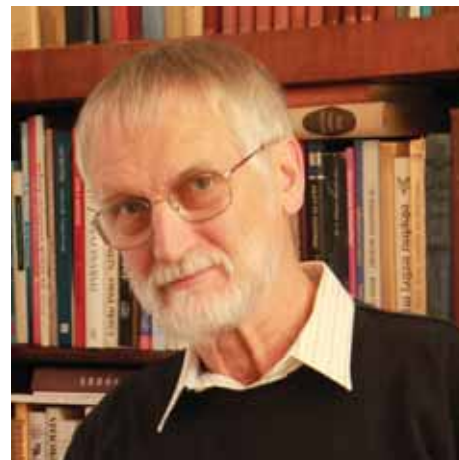
demokrata Pártnak, tartsak beszédet, elvégre adjunktusként reformkori magyar irodalmat tanítottam. Akkor ősszel újabb telefonhívást kaptam, hogy nem vezetném-e az addigra már Szakály Sándor hadtörténész elnöklétével megalakult Márai Sándor Kulturális Köz-alapítvány égisze alatt a mindössze néhány próbálkozást megélt Márai Szalont, melynek alapítói valami módon kapcsolódtak a borhoz. Örömmel vállaltam a feladatot, azzal a kéréssel, hogy szabad kezet kapjak, csak akkor szóljon a polgármester, ha nem olyasfajta programra gondolt, mint amelyet én megvalósítottam. Azóta is egy adott havi összeggel gazdálkodom, és magam határozom el, kik lesznek a vendégeim. Borász minden alkalommal van a meghívottak között, többnyire a fő vendégek mellett, és a műsor végén mindenki kap egy pohárka kóstolót az illető termelő remek nedűjéből.

– Borkedvelő volt Márai Sándor? Kiderül erről valami az életrajzából, -művéből?

– Nagyon sokat írt róla, hol a magyar borokról, hol az egriekről, a Szindbád hazamegy című regénye meg végig arról szól, hogy Szindbád meg Márai mennyire szeretik a bort. De nem ez az alapja a szalonnak, ez inkább mellékszál, az én hobbim, és következménye annak, hogy az ország legjobb borászaival vagyok jó barátságban. A vendégeim között akadt milliomos vállalkozó, hentesmester, evangélikus püspök, pannonhalmi perjel, merítettpapír-készítő, cukrászok, zongoraművészek, írók, mint például L. Simon László, aki két alkalommal is járt a szalonnak, először mint országgyűlési képviselő, másodszer pedig mint államtitkár. Ő és több más, Márai Szalonnak vendég is tanítványom volt korábban. Olyan embert, akit én magam nem ismerlek, soha nem hívok meg.

– Miféle tematika szerint építi fel a programot?

– Nincs tematika, nem határozom meg előre, hogy milyen körből kerüljenek ki a vendégeim, milyen rend szerint folyjon a beszélgetés. Gyakran még tíz perccel kezdés előtt magam sem tudom, merre szeretném fordítani a szót. A tematika, a folyton ismétlődő metódus unalmassá teszi a rendezvényeket. A Márai Szalonnak maga a meghívott ember az érdekesség, ő a titok. Talán egy szempontot veszek figyelembe: csupa olyan beszélgetőtársat választok, aki lelkesedéssel végzi a maga mun-

káját. A látogatók tíz éve töretlen érdeklődése engem igazol. Most májusban volt a századik Márai Szalon a budavári önkormányzat házasságkötő-termében, ami most már a hivatal díszterme is. Itt várjuk minden hónap utolsó keddjén a harminc-negyven fős masszív törzsközönseget és az új, vagy alkalmanként betérő érdeklődőket.

– Amikor évről évre eljön a Magyar Nyelv és a Magyar Könyv Ünnepe a Budai Várban, a Márai Szalon is kiköltözik a Szentháromság térre. Tavaly a szalon általános szokásával ellentétben Márai-művekből szerkesztett műsorral várták a közönseget. Idén is valami hasonlóval készülnek a szeptember eleji rendezvényre?

– Szabadtéren, a Mátyás-templom melletti nagyszínpadon, amely körül ott sorakoznak a könyvsátrak, a szalonnak szokásos és izgalmas beszélgetéssel nem lehet lekötni a nyüzsgő embertömeg figyelmét. Oda általában produkciójellegű műsorral állunk ki. Tavaly a Márai-évhez kapcsolódott az esti előadás, három színész tolmácsolta az író alkotásaiból készített válogatást, az összekötőszöveget magam vállaltam. Az idei műsorban három legendás színésznőre, Ruttkai Évára, Honthy Hannára és a 60 éve elhunyt Fedák Sárira emlékezünk Für Anikóval. A 25 éve elhunyt Ottlik Gézátt pedig Trokán Péter idézi meg. Természetesen a zene sem fog hiányozni az összeállításból. Vendégünk lesz Illyés Dalma fuvolaművész és Kovács Miron gordonkaművész.

M. Zs.

Fotó: Szabó J. Judit

▶ előadás

MÁRAI SZALON A SZABADBAN
SZEPTEMBER 6., VASÁRNAP, 17.30 ÓRA

Mi, magyarok

Látogatóközpont a Magyarság Házában

Budai Vár,
Szentháromság tér 6.
www.mimagyarok.hu

Nyitvatartás: kedd-vasárnap
10:00–18:00

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

AZ BEMUTATJA:

CSONTVÁRY
GÉNIUSZA

A MAGÁNYOS CÉDRUS
THE LONELY CEDAR
2015. JÚLIUS 5 – DECEMBER 31.

Nagyszabású kiállítás a budai Várban
Grand exhibition in the Buda Castle

Budapest, I. kerület, Dísz tér 17. ♦ Belépőjegyek | Tickets: www.jegymester.hu

HÁZIGAZDA:
HOST: VÁROSGONDNOKSÁG

FŐTÁMOGATÓ:
MAIN SPONSOR: mym

TÁMOGATÓK:
SUPPORTED BY: MINISZTERISÉG

 MFB
Magyar Fejlesztési Bank

 Jegymester.hu

PARTNEREK:
PARTNERS: URGA MOBILKULT